

اهدآگر سند: پروانه و ثمینه باغچه بان

کتابداری، آرشیو و نسخه پژوهی :: گنجینه اسناد :: پاییز 1385 - شماره 63

از 209 تا 215

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/92707>

دانلود شده توسط : سارا سلطانی

تاریخ دانلود : 17/07/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [فوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

اهداگر سند

سرکار خانمها پروانه و ثمینه باغچه بان، فرزندان زنده یاد استاد جبار باغچه بان (عسگرزاده)، معلم دنیای سکوت، تعداد ۷۶ جلد کتاب، ۷۴۶ برگ سند، ۲۵۷ برگ تصویر سند، ۱۲ عدد دفترک (بروشور) آموزشی ویژه ناشنوایان، ۲۷ قطعه عکس مربوط به جبار باغچه بان، آموزشگاه ناشنوایان و شاگردان وی، ۱۷ عدد جزوات مختلف، ۴۴ عدد نقاشیهای آموزشی، ۹ جلد مجله از جمله: ماهنامه آموزش و پرورش، سپیده فردا، یاوران فرهنگی جنوب خراسان، دانستنیها، پیک شنوایی و گفتار، ماهنامه فرهنگی فارسی و ترکی آذری (وارلیق)، مجله فکاهی لک لک به زبان ترکی و ۴ عدد کارت تبلیغاتی پلیکان راه، به آرشيو ملي ايران اهدا کردند.

موضوع اسناد مزبور، عمدتاً در زمینه های آموزشی (آموزش القباي مصور)، مطبوعات داخلی و خارجی، دعوتنامه های جبار باغچه بان، نمایشنامه هایی به قلم جبار باغچه بان به نامه های عشق بی ناموس، حیات معلمین، گل صنم، گرگ و چوپان، و اشعار و نوشته هایی به قلم جبار باغچه بان می باشد.

استاد جبار باغچه بان (عسگرزاده)، از خادمان پر تلاش فرهنگ ایران، به معنی واقعی کلمه، "معلم" بود؛ معلمی که قلباً به کار خود ایمان و علاقه داشت. وارستگی و غنای طبع او را، می توان از خلال یادداشتهايش استنباط کرد. او، در جایی نوشته است:

"... هر قدر بظاهر ندار و بی چیز هستم، اما در باطن، خود را بی نهایت غنی و بی نیاز می یابم. همچنین فکر می کنم که اگر تمام دنیا به نام من ثبت می شد، بالاخره نمی توانستم بیش از روی یک صندلی و در یک اتاق بنشینم که نشسته ام و یا بیش تر از اینکه فعلاً مرا سیر می کند و می پوشاند، بخورم یا بپوشم، و بالاخره روزی هم خواهم مرد و این صندلی و پوشاک را نیز - که فعلاً دارم - با خود نخواهم برد. به همین جهت به مال دنیا بی اعتنا بوده، با یک حال وارستگی به سر می برم و نسبت به مال و مقام کسی، ذره ای حسادت ندارم. کار کردن شبانه روزی را، وظیفه ای مقدس برای ادای دین خود می دانم، نه برای کسب ثروت.

الحق، او در طول کار و زندگی خود، این چنین بود. وی نه تنها برای کسب ثروت مادی و مقام تلاش نمی کرد، بلکه در راه خدمت به قشر گمنام ناشنوا، غالباً خود را بیش تر از حد متعارف به زحمت می انداخت و مصداق صادق این بیت بود:

رسد جان بر لب بیچاره استاد که تا حرفی به شاگردی دهد یاد

آنان که به روش آموزش کودکان و دانش آموزان ناشنوا از راه "گبخوانی" آشنایی دارند، می توانند مصداق شعر مذکور را در تعلیم آنان مجسم کنند.

کوششهای فرهنگی و اجتماعی زنده یاد باغچه بان، شاید از سال ۱۲۹۸ ش. با آموزگاری در دبستان "مروند" آذربایجان آغاز شده است. البته پیش از این تاریخ هم در خارج از ایران (قفقاز شوروی سابق)، فعالیت فرهنگی و اجتماعی داشته است و کار اصلی و مورد علاقه اش، خبرنگاری روزنامه قفقاز و نوشتن مطالب فکاهی و طنز و سرودن اشعار برای دیگر روزنامه معروف قفقاز یعنی "ملانصرالدین" بوده است. او، همچنین مدتی مدیریت مجله فکاهی "لک لک" را به عهده گرفته بود؛ اما این مجله در نخستین سال جنگ

جهانی اول تعطیل شد.

نام اصلی او، جبار عسگرزاده و پدرش استاد عسگر بنا، اهل رضایه بود. اما بعدها به مناسبت تأسیس اولین کودکان خود در تبریز به نام "باغچه اطفال"، نام خانوادگی خود را به "باغچه بان" تغییر داد. به جرئت می توان گفت که: او، در پرورش نونهالان جامعه ما، بهترین باغچه بان بود و اسم باسمایی برای خود برگزید.

وی، با دست خالی همه فن حریف بود و از وسایل ابتدائی موجود در محیط زندگی خویش، برای کودکان اسباب بازی و کاردستی تهیه می کرد و با علاقه ای بسیار، برای کودکان شعر می سرود، قصه می گفت و نمایشنامه می نوشت و دکور می ساخت. جالب اینکه در همین "باغچه اطفال"، برای نخستین بار به فکر تعلیم و تربیت کودکان ناشنوا افتاد و در این مورد، با تعلیم خواندن و نوشتن به سه کودک ناشنوی تبریزی، قدرت و ابتکار خود را به ثبوت رساند. خود باغچه بان نوشته است:

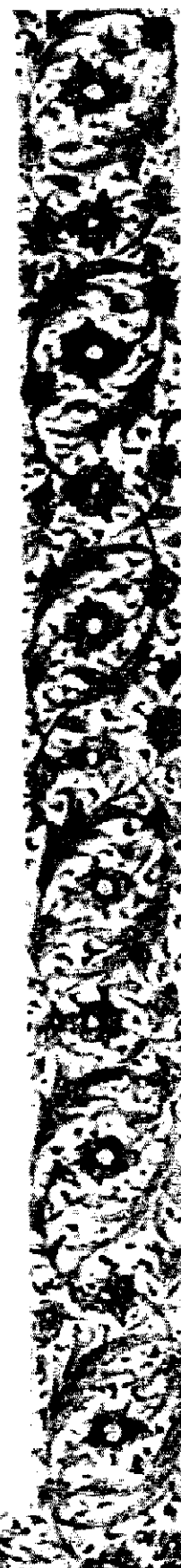
"روزی که این ۳ کودک ناشنوا در تبریز امتحان می دادند، حیاط و بام مدرسه، لبریز از مردمی بود که به تماشای خواندن، نوشتن و حرف زدن این کودکان آمده بودند؛ زیرا برای آنها باور نکردنی بود که کودکان ناشنوا بتوانند هم بخوانند و هم بنویسند و حرف بزنند."

شادروان باغچه بان، فعالیت آموزشی خود را به مدت شش سال در شهر شیراز و بعد از آن در تهران ادامه داد. گو اینکه در شیراز فعالیتی از لحاظ آموزش و پرورش ناشنوایان نداشت، لیکن هرگز از فکر و یاد این طبقه گمنام غافل نبود. پس از بازگشت به تهران، نخستین دبستان ناشنوایان ایران را در چهارراه حسن آباد، کوچه طرشتی، در خانه محقری تأسیس و پیکار مقدس و توانفرسایی را در این راه آغاز کرد. در پایان همان سال (۱۳۱۲)، از ۵ تن دانش آموز ناشنوا در حضور وزیر فرهنگ وقت (آموزش و پرورش امروز)، امتحان خواندن و نوشتن به روش مخصوص به عمل آورد و چون نتیجه رضایتبخش بود، از آن تاریخ (آغاز ۱۳۱۳)، امتیاز تأسیس «مدرسه ناشنوایان باغچه بان» را گرفت. استقبال و ازدیاد روزافزون تعداد دانش آموزان این دبستان، نه تنها این مربی نوع دوست و فداکار را خسته و رنجور نکرد، بلکه او با پشتکار و استقامت حیرت آوری، به فکر ایجاد "جمعیت حمایت از کودکان کر و لال" افتاد و در این کار موفق هم شد. در سال ۱۳۱۲، بنای خاصی برای مدرسه ناشنوایان در کوی یوسف آباد (سید جمال الدین اسدآبادی فعلی) تهران به وجود آمد و در اختیار دانش آموزان ناشنوا قرار گرفت.

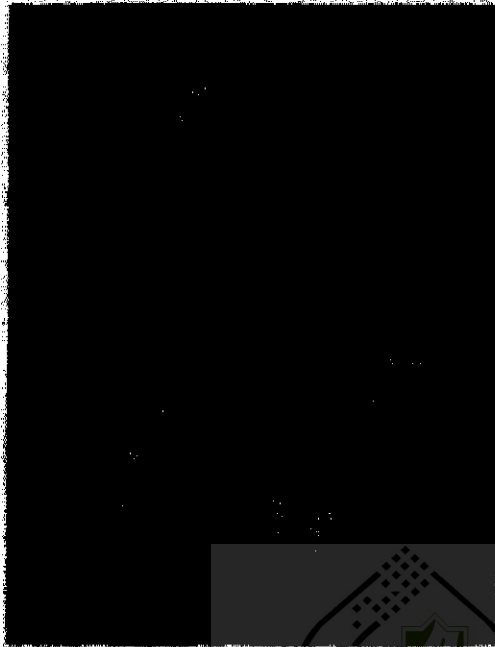
باغچه بان، خود معلم بود و برای معلمان در اجتماع مسئولیتی بس عظیم قائل بود. او، اعتقاد داشت که معلمان ضامن سعادت ملتها هستند و برای بیداری و آگاهی بیش تر معلمان - در حالی که حدود ۶۰ سال سن داشت (یعنی از سال ۱۳۲۳) - به نشر مجله زبان پرداخت و خطاب به معلمان چنین نوشت:

"سلام بر شما ای فدائیان راه نجات و سعادت بشر! من آنقدر ناله خواهم کرد تا اشکهای خونین من، هسته های مرام نوع دوستی شما را سبز کند و یا خود درخت وجود من نیز با جاری ساختن این مایع سرخ و سفید خشک شود!"

ضمن سپاس فراوان از سرکار خانمها پروانه و ثمینه باغچه بان، به خاطر این اقدام والای فرهنگی، امید است سایر خاندانهای فرهیخته کشورمان، اندیشمندان، پژوهشگران و تمامی مردم فرهنگ دوست میهن اسلامی هم، با اهدای اسناد خود، بر غنای گنجینه اسناد ملی ایران بیفزایند و یاریگر مورخان و

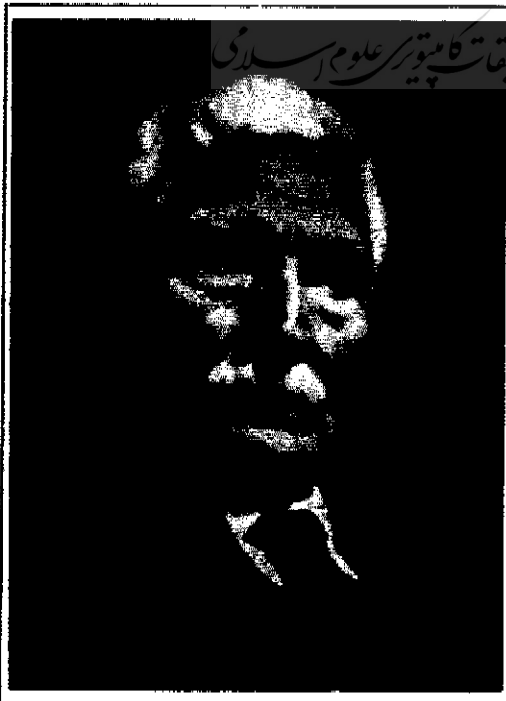
پژوهشگران در انجام تحقیقات علمی، فرهنگی و تاریخی خود باشند.
گزیده‌ای از تصاویر اسناد اهدا شده، از نظر گرامیتان می‌گذرد.

شماره پانزدهم ۱۳۱۶-۱۳۱۷ شمسی

نشریه‌های تخصصی
فصلنامه‌ها - مجله‌ها
نشریه‌های بین‌رشته‌ای
ادبیات پژوهشی

پایه هفتم آموزش عالی
آموزش پرورش دانشمندان ایران
چهارم آذر ۱۳۸۸

سلام ، ای مرد !
سلام ، ای زنده جاوید !
سلام ، ای فاتح جنگ میان « بود و نابودی » ...
سلام ، ای آشنا با نامرادها !
سلام ، ای همزمان بی زبانان پریشان روز ...
تو دانستی ... که
نشیندن نیم انگیزست !
که ... فاشکن ، توان فرماست !
تو دانستی
به دنیای سکوت و وهم ،
به رنج بی زبانی خو گرفتن ، سخت محنت زاست
و ... با دست محبت موهه هر کودک ، کر ، را
ز رنگ یک امید گرم ، نقش سرخگون دادی ...
تو تا پایان دنیا زنده خواهی ماند !
و روح ... در تکاپوی حیات جاودان ،
پرواز خواهد شد !

از ملوک ایران منش

الفبای خودآموز برای سالمندان

تألیف
دکتر جبار باغچه بان
مدیر دبستان کردلان

ارشدیهشت ۱۳۴۱

طهران

حق چاپ محفوظ و مخصوص است به :

کتابفروشی و چاپخانه علی اکبر علمی

این کتاب برای «سالمندان» نوشته شده ولی برای کلیه کسانی
که در خارج آموزشگاه تحصیل میکنند کتاب درسی
می نظری است.

يك حرف و دو حرف بر زبانم

الفاظ نهاد و گفتن آموخت

فهرستی از آثار چاپ شده مرحوم باغچه‌بان

- ۱- زندگانی کودکان (۱۳۰۸ ، شیراز).
- ۲- گرگ و چوپان (۱۳۰۸ ، شیراز).
- ۳- پیر و ترب (۱۳۱۱ ، شیراز).
- ۴- خانم خزوک (۱۳۱۱ ، شیراز).
- ۵- دستور تلمیم الفبا (۱۳۱۴ ، وزارت فرهنگ).
- ۶- بادکنک (۱۳۲۴ ، تهران).
- ۷- الفبای خودآموز برای سالمندان (۱۳۲۶ ، تهران علی اکبر علمی).
- ۸- پرواتین کتایی (ترکی) (۱۳۲۶ ، تهران).
- ۹- الفبا (۱۳۲۷ ، علی اکبر علمی).
- ۱۰- اسرار تلمیم و تربیت (۱۳۲۷ ، علی اکبر علمی).
- ۱۱- الفبای باغچه‌بان (۱۳۲۹ ، وزارت فرهنگ).
- ۱۲- برنامه کار یکساله (۱۳۲۹ ، وزارت فرهنگ).
- ۱۳- علم آموزش برای دانشسراهای مقدماتی (۱۳۳۰ ، علی اکبر علمی).
- ۱۴- الفبای سربازان (۱۳۳۴) . علوم روزی
- ۱۵- کتاب اول ابتدایی (۱۳۳۰ ، علی اکبر علمی).
- ۱۶- رباعیات باغچه‌بان (۱۳۸۴ ، تهران).
- ۱۷- کتاب اول ابتدایی (۱۳۳۵ ، بنگاه مطبوعاتی سعادت).
- ۱۸- خیام آذری (ترکی) (۱۳۳۷ ، تهران).
- ۱۹- درخت مروارید (۱۳۳۷ ، علی اکبر علمی).
- ۲۰- روش آموزش کرد لاله‌ها (۱۳۴۳ ، تهران).
- ۲۱- حساب (۱۳۴۴ ، تهران).

اهدائی علی اکبر علمی

شماره ۱۱۰۱۸

تاریخ تقدیم ۱۳۴۲/۶/۲۰
تاریخ تسلیم بکتابخانه ۲۲/۶/۴۰

هدیه کنندۀ فاضل محترم آقای جبار باغچه بان هدیه آدمی اصل و میقاس واحد آدمی
چاپ سربی محل چاپ ایران سال چاپ
مستف جبار باغچه بان موضوع ادبیات
تولفت
هدیه مذکور که مشخصاتش در این ورق درجست بکتابخانه آستان قدس تحویل شد
و شماره ۲۲۶۷۱ ضبط گردید.

رئیس اداره کتابخانه آستان قدس

امید دارم که این هدیه در پیشگاه مقدس امام ششم علی بن موسی الرضا سلام الله علیه قبول
و فیض دافقار این قبول و عنایت همواره شامل حال آن فاضل محترم باشد

نائب ولیعهد
محمد امین عربی